

[ΙΑ11] ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α΄  
Αρχαιολογία των γεωμετρικών και  
αρχαϊκών χρόνων (1100 - 480 π.Χ.).

Καθ. Δημήτρης Πλάντζος

# Πρώιμοι και Γεωμετρικοί χρόνοι (1100-700 π.Χ.)

*(συνέχεια)*

Οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής τέχνης:

- Εποχή του Χαλκού (3200-1100 π.Χ.)
- Υπομυκηναϊκή εποχή (1100-1050 π.Χ.)
- Πρωτογεωμετρική εποχή (1050-900 π.Χ.)
- Γεωμετρική εποχή (900-700 π.Χ.)
- Αρχαϊκή εποχή (700-480 π.Χ.)
- Κλασική εποχή (480-336 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (336-31 π.Χ.)

## Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου (1100-700 π.Χ.):

- Εποχή του Χαλκού (3200-1100 π.Χ.)
- Υπομυκηναϊκή εποχή (1100-1050 π.Χ.)
- Πρωτογεωμετρική εποχή (1050-900 π.Χ.)
- Γεωμετρική εποχή (900-700 π.Χ.)
- Αρχαϊκή εποχή (700-480 π.Χ.)
- Κλασική εποχή (480-336 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (336-31 π.Χ.)

## Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου (1100-700 π.Χ.):

- Εποχή του Χαλκού (3200-1100 π.Χ.)
- Υπομυκηναϊκή εποχή (1100-1050 π.Χ.)
- Πρωτογεωμετρική εποχή (1050-900 π.Χ.)
- **Γεωμετρική εποχή (900-700 π.Χ.)**
- Αρχαϊκή εποχή (700-480 π.Χ.)
- Κλασική εποχή (480-336 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (336-31 π.Χ.)

# Πρώιμοι και Γεωμετρικοί χρόνοι (1100-700 π.Χ.)

Η Αθήνα των  
Γεωμετρικών χρόνων:



Γεωμετρική ειδωλοπλαστική  
& μικροτεχνία (900-700 π.Χ.)



8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.:  
αλφάβητο και γραφή

Η αρχαιολογία  
των ομηρικών επών



Η Αθήνα των  
Γεωμετρικών χρόνων:



## Η Αθήνα των Γεωμετρικών χρόνων:

Ο 8<sup>ος</sup> αιώνας, κυρίως από τα μέσα και μετά, αποτελεί περίοδο ακμής για την Αττική. Αύξηση πληθυσμού, εμπόριο, εισαγωγές ειδών πολυτελείας, εμφάνιση της νέας αριστοκρατίας του κινητού πλούτου η οποία κάνει αισθητή την παρουσία της και διεκδικεί την πρωτοκαθεδρία από την παλιά αριστοκρατία των γαιοκτημόνων.





# Τα αγγεία του Διπύλου (περ. 750-730 π.Χ.)



# Τα αγγεία του Διπύλου (περ. 750-730 π.Χ.)



Σήματα [ταφικά μνημεία]

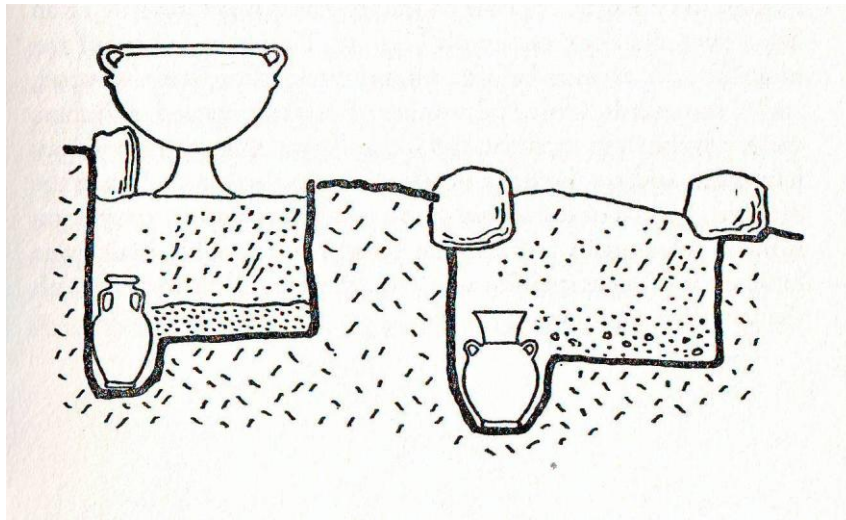


Αττικός Γεωμετρικός αμφορέας  
(Διπύλου). 755-750 π.Χ.

Δίπυλον

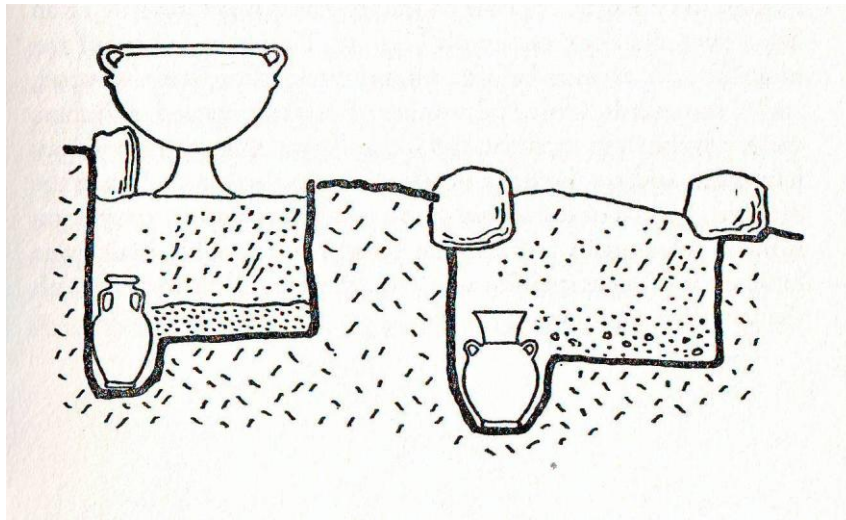


# Σχεδιαστική αναπαράσταση Γεωμετρικής ταφής



- Λακκοειδείς τάφοι
- Καύσεις (δευτερογενείς)
- Τεφροδόχοι αμφορείς
- Λίθινα σήματα
- Αγγείο ως σήμα του τάφου

# Σχεδιαστική αναπαράσταση Γεωμετρικής ταφής



Σήμα [ταφικό μνημείο]



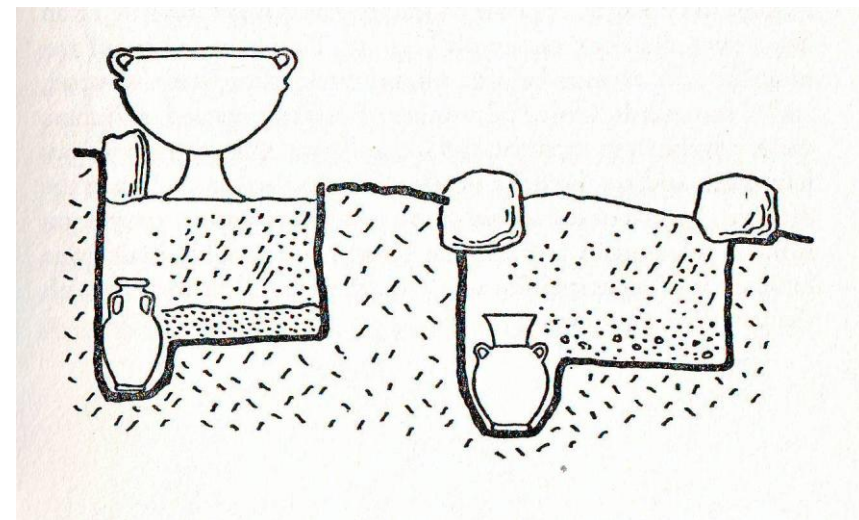


**Πρόθεσις**

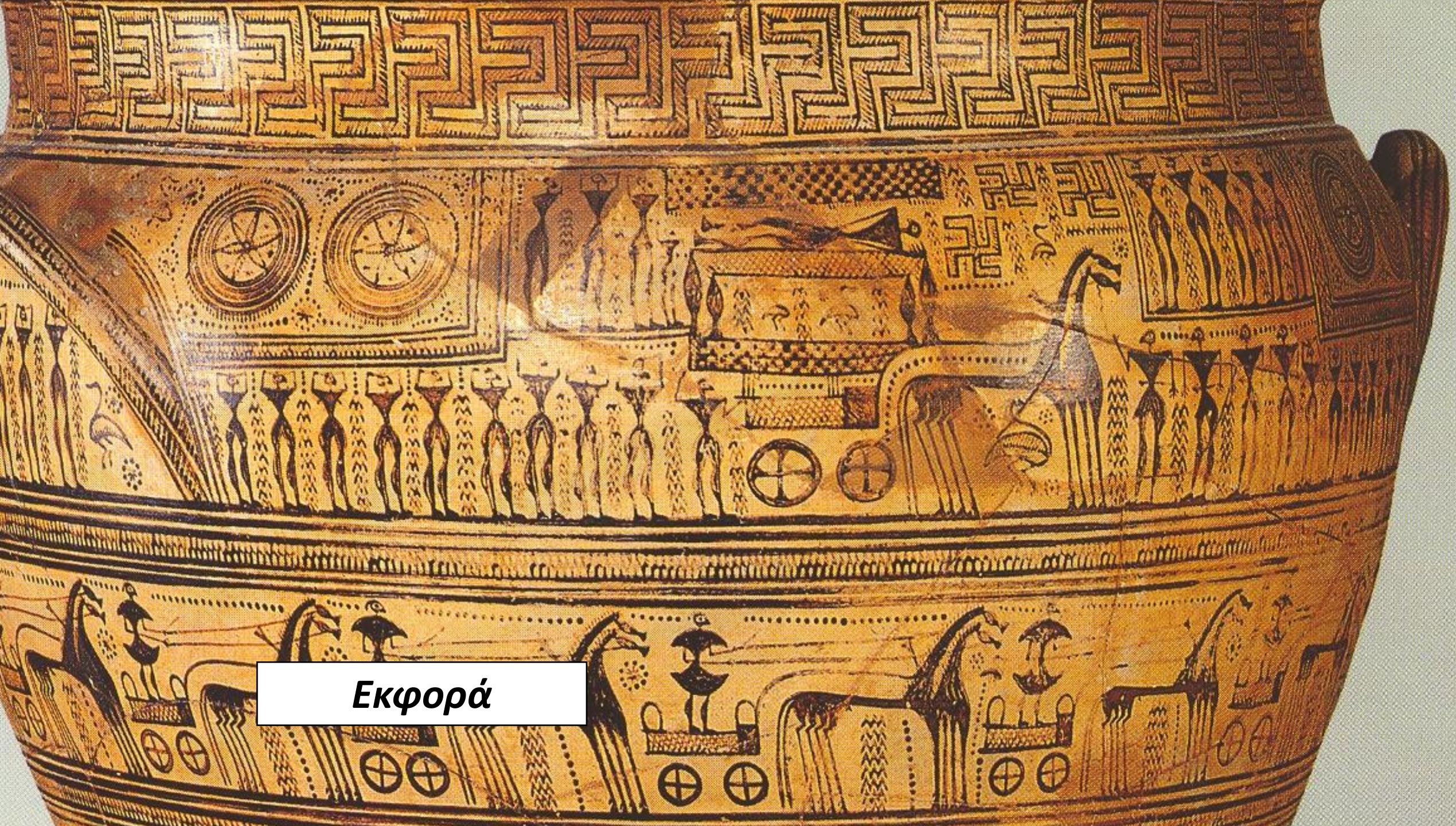


Αττική ΥΓ οινόχρηστη.  
720-700 π.Χ.





Αττικός Γεωμετρικός κρατήρας.  
745-740 π.Χ.



*Εκφορά*



Αττικός Γεωμετρικός κρατήρας.  
745-740 π.Χ.

# Σκηνές πλοίων



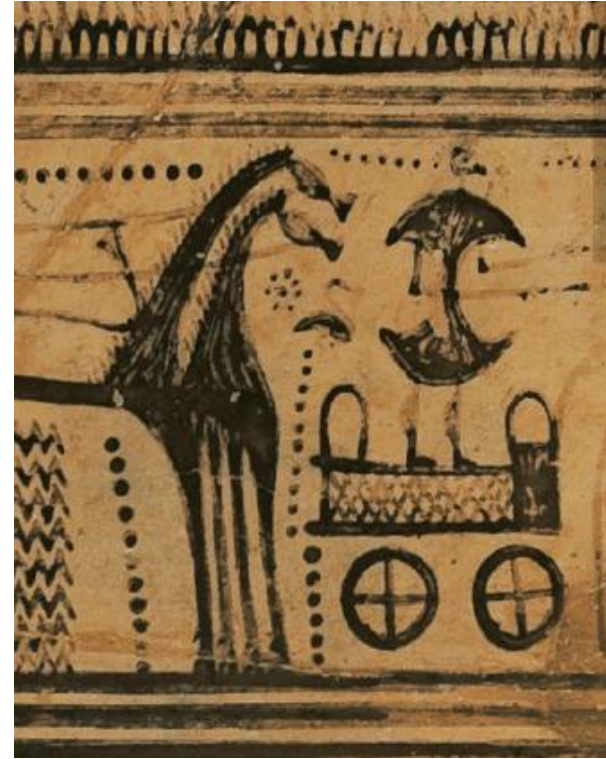
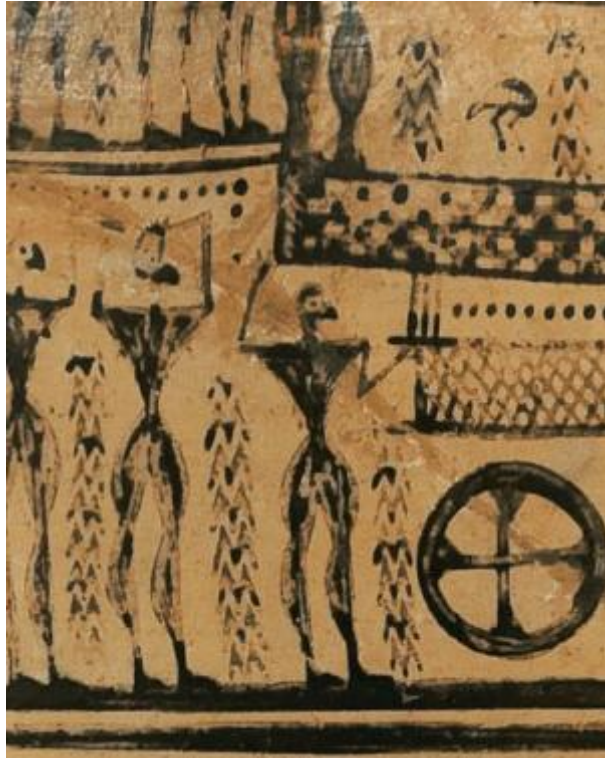
# Σκηνές αρμάτων



# Σκηνές μάχης

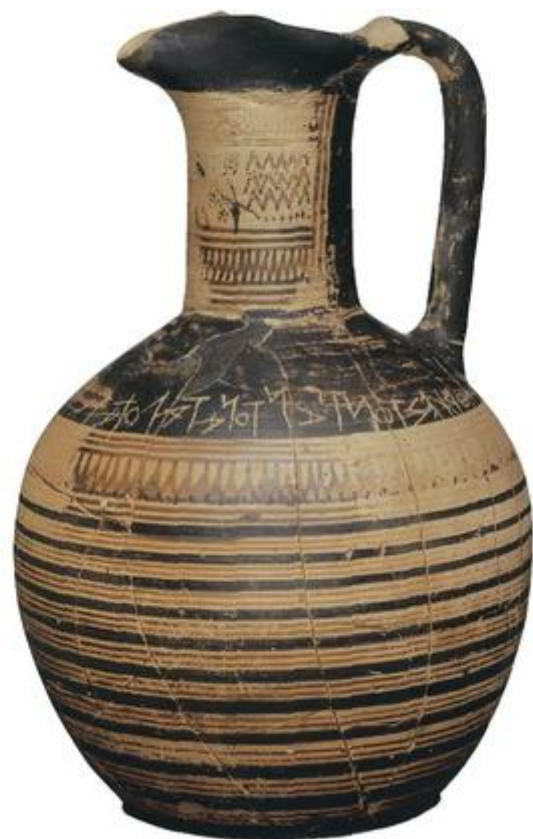


Από την εικόνα στη σκηνή  
(σκηνή = εικόνα με αφηγηματικό περιεχόμενο)





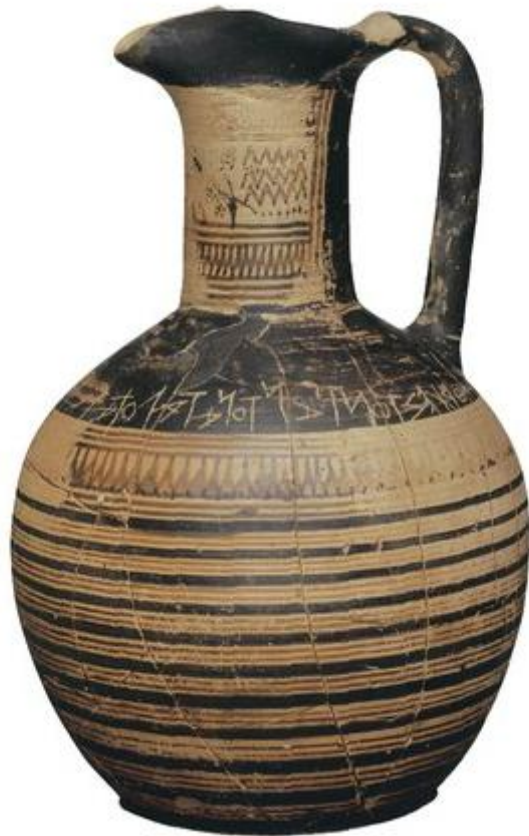




8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.:  
αλφάβητο και γραφή

# 8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.: αλφάβητο και γραφή

- Εισαγωγή και διάδοση του αλφαβήτου



ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ  
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ

Αττική τριφυλλόστομη οينوχόη.  
Περ. 750-735 π.Χ.

<https://eclass.uoa.gr/modules/document/?course=ARCH441>

LIFO

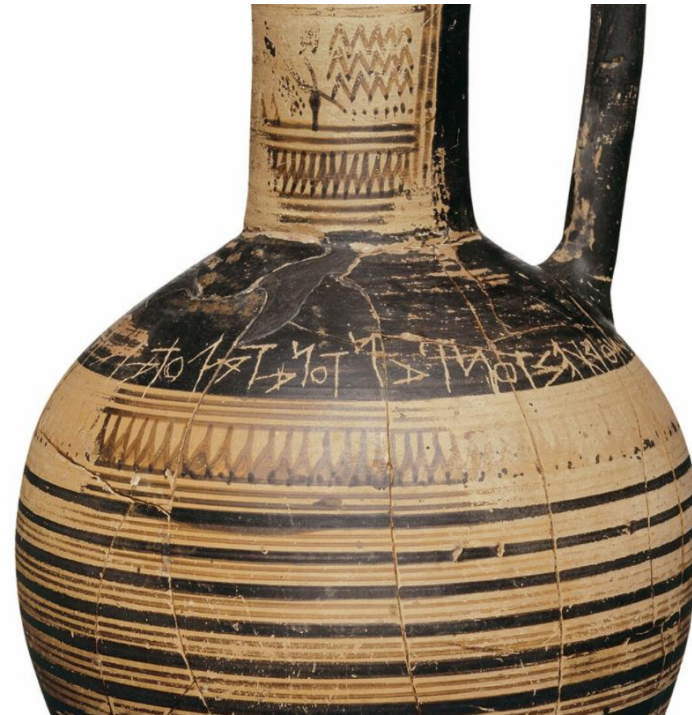


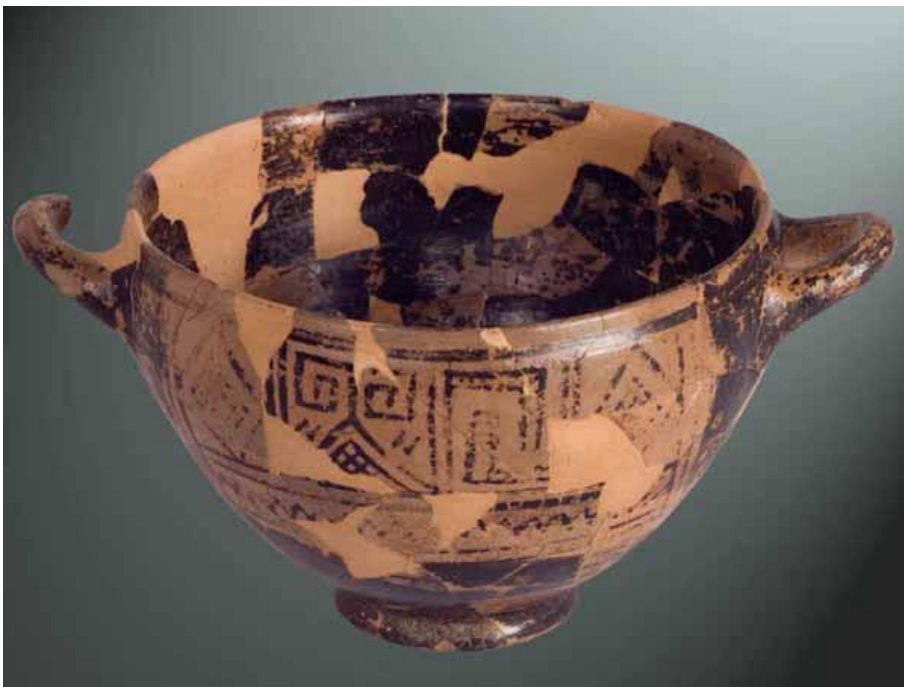
Αρχαιολογία & Ιστορία

## Η παλαιότερη ιστορία που γράφτηκε στην Αθήνα

*Ένα αγγείο, τέσσερις αρχαίοι και δύο σύγχρονοι κάτοικοι της πόλης.*

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΗ ΚΟΤΣΩΝΑ\* | UPDATED 12.8.2018

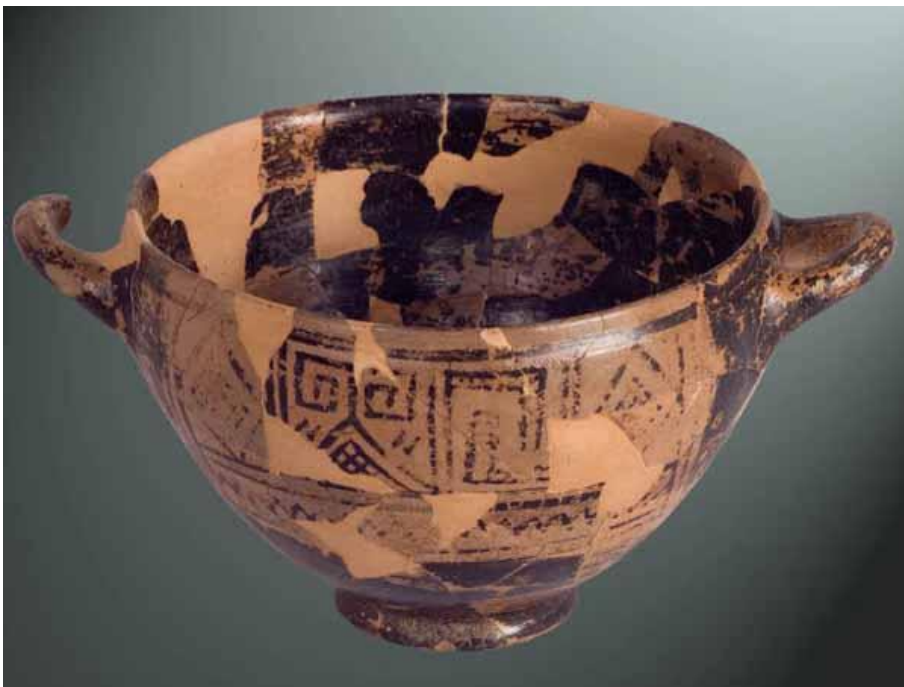




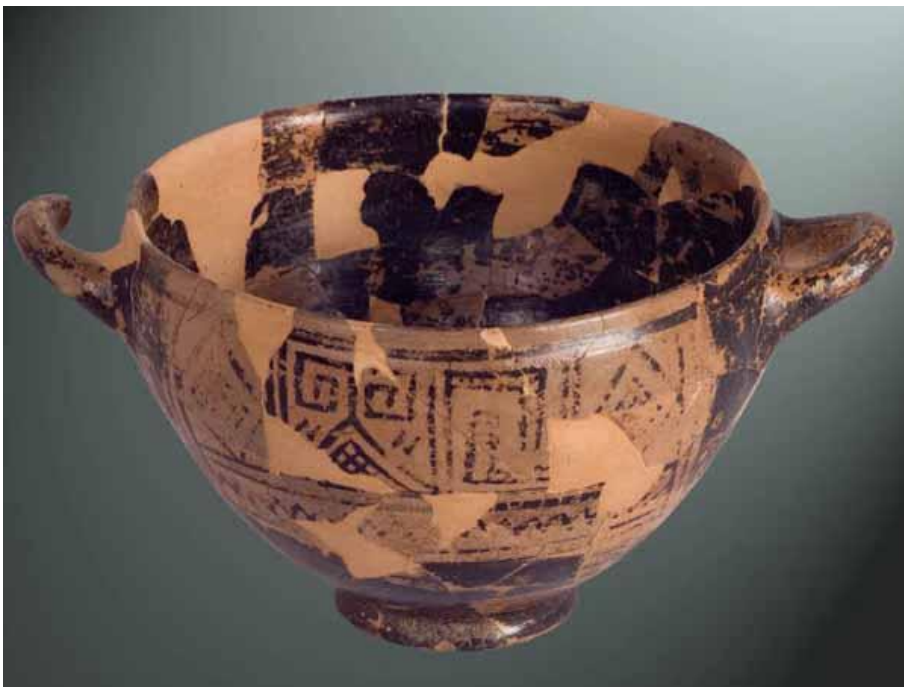
ΒΙΛΕΡΟΣ:ΒΑΙΡΕΣΕΙ:ΚΑΛΙΣΤΕΡΑΝ:Α:ΒΟΛΙΤΑΣ  
ΒΟΔΑΤΟΔΕΡΗΣΙ:ΤΟΡΠΙ:Ο:ΥΤΙΚΑΚΕΝΟΝ  
ΝΕΣΤΟΡΟΣ:ΕΜΙ:ΕΥΛΟΤΟΜ:ΤΟΤΕΡΙΟΝ

Γεωμετρική κοτύλη από  
τις Πιθηκούσες.  
Περ. 750-725 π.Χ.





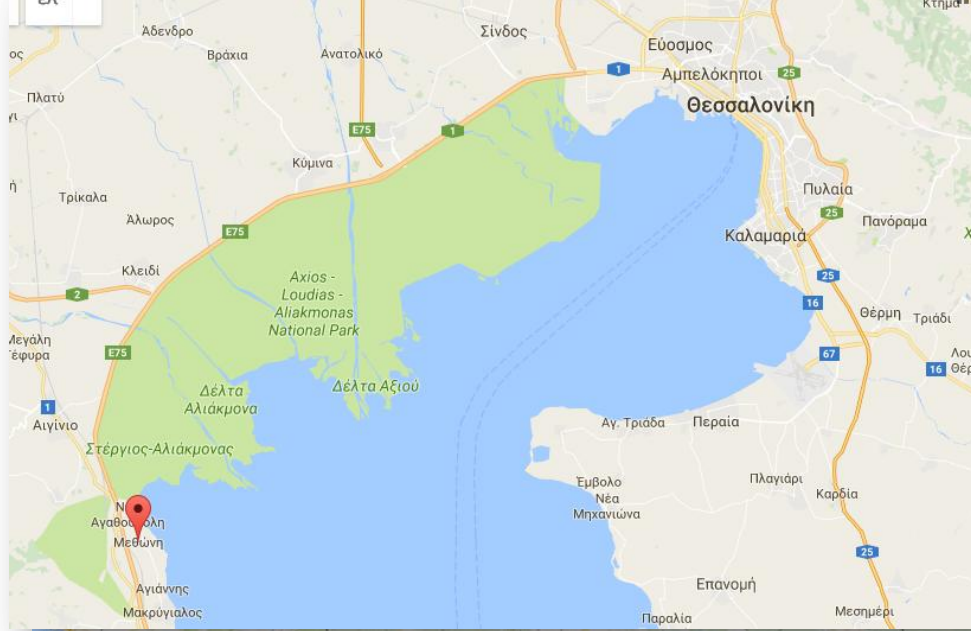
Γεωμετρική κοτύλη από τις Πιθηκούσες.  
Περ. 750-725 π.Χ.



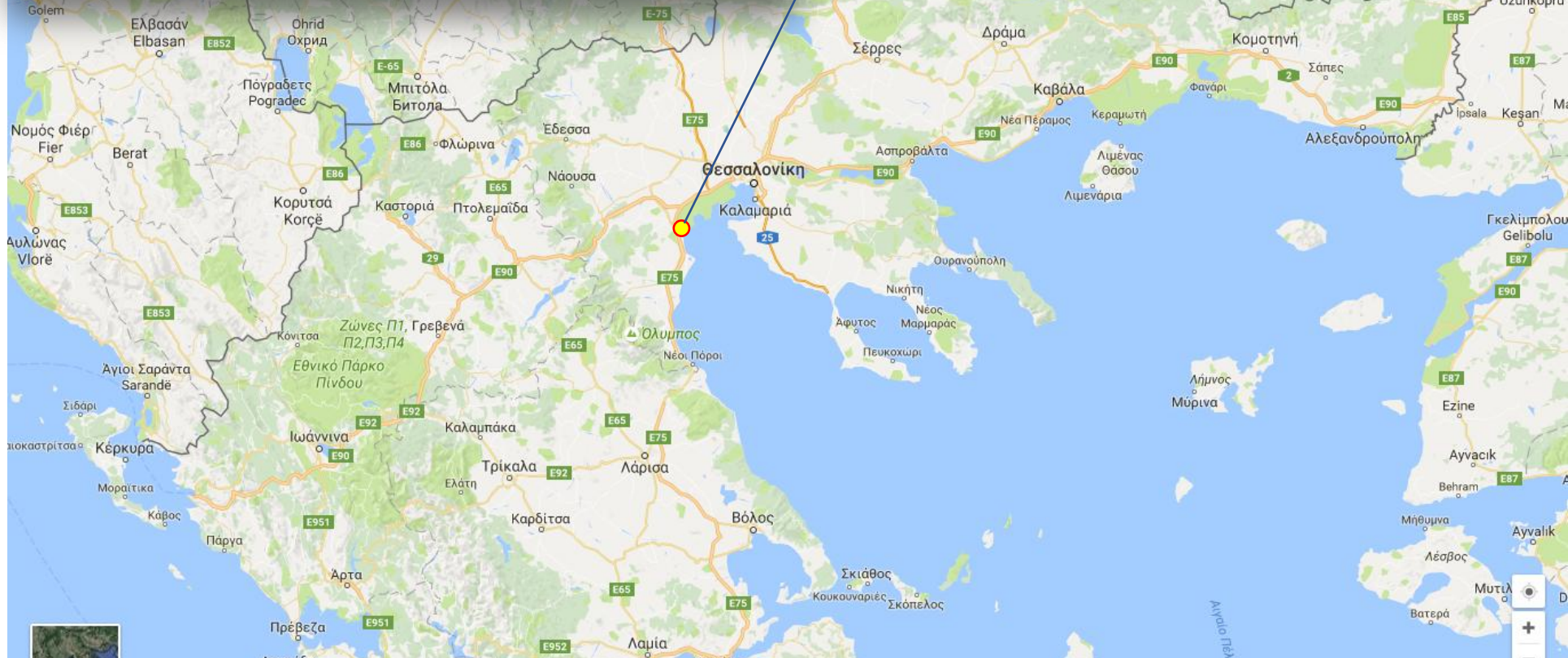
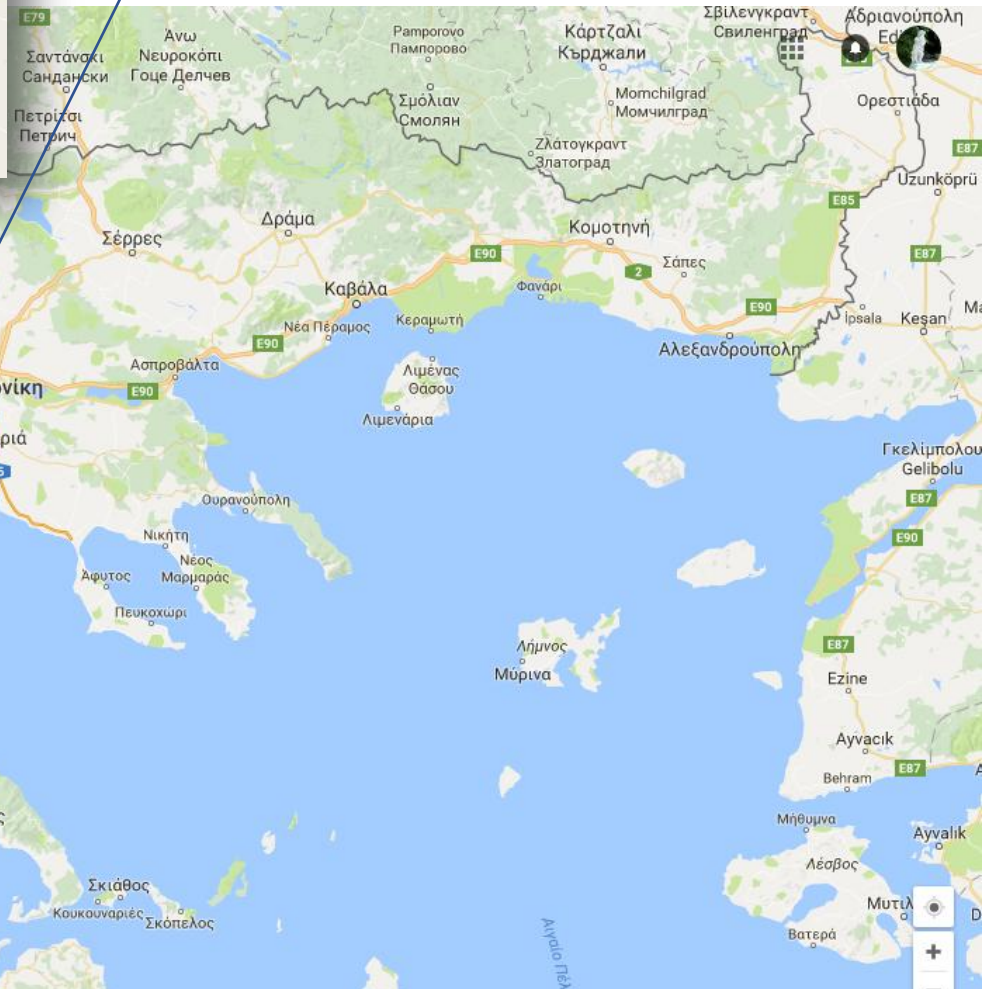
ΒΙΛΕΡΟΣ:ΒΑΙΡΕΣΕΙ:ΚΑΛΙΣΤΕΡΑΝ:Α:ΒΟΛΙΤΑΣ  
ΒΟΔΑΤΟΔΕΡΗΣΙ:Λ:ΟΤΕΡΙ:Ο:ΥΤΙΚΑΚΕΝΟΝ  
ΝΕΣΤΟΡΟΣ:ΕΜΙ:ΕΥΛΟΤΟΜ:Λ:ΟΤΕΡΙΟΝ

Γεωμετρική κοτύλη από  
τις Πιθηκούσες.  
Περ. 750-725 π.Χ.





# Μεθώνη Πιερίας





ἡΑκεσάνδρῳ ἐμ[ὶ ποτέριον vel sim.]

[κῆρεμ- vel ὀμμ]άτων στερέο[ετ]αι

- υ - x - υ -

Ευβοϊκός σκύφος από την Μεθώνη  
Πιερίας.  
Περ. 730-720 π.Χ.



Γεωμετρική ειδωλοπλαστική  
& μικροτεχνία (900-700 π.Χ.)

## Γεωμετρική ειδωλοπλαστική & μικροτεχνία (900-700 π.Χ.)

- Γεωμετρική φόρμα
- Σχηματική, αφαιρετική απόδοση
- Απουσία ανατομίας
- Διακοσμητικός χαρακτήρας

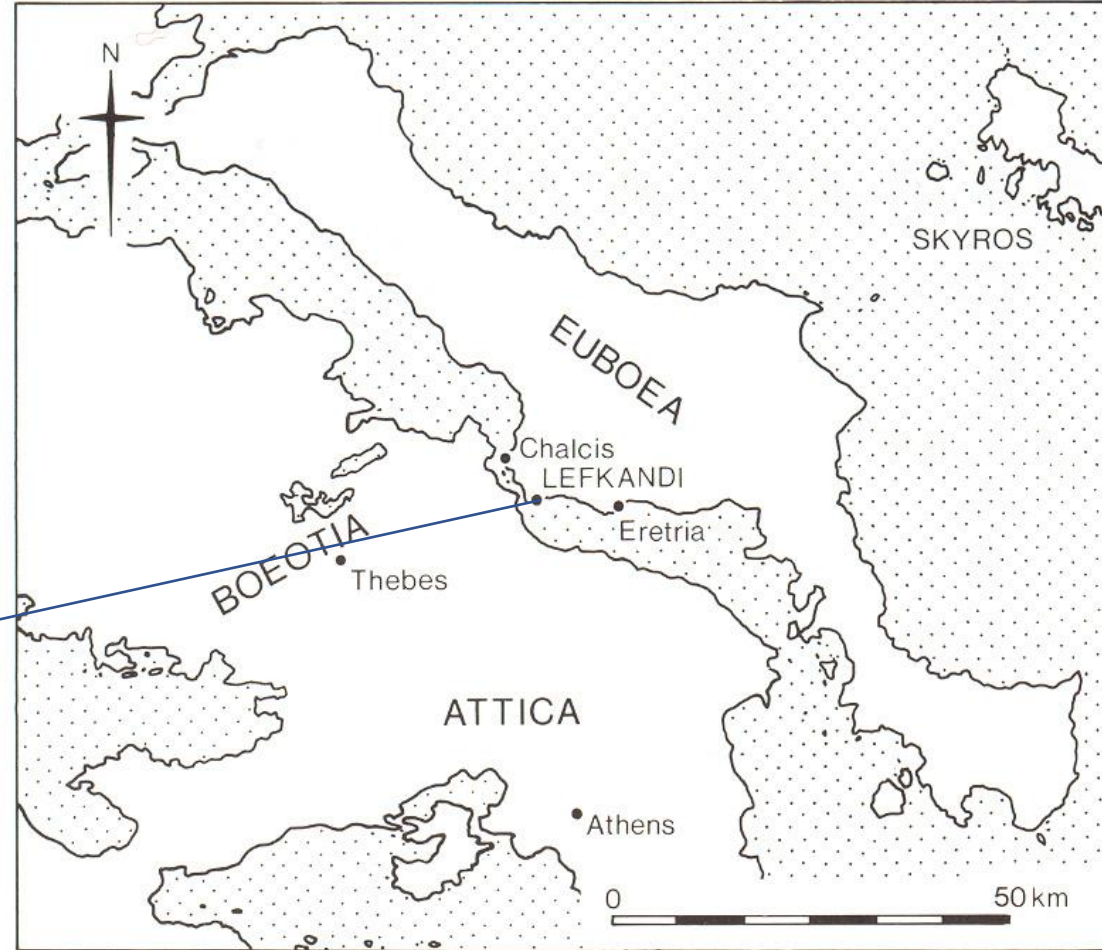


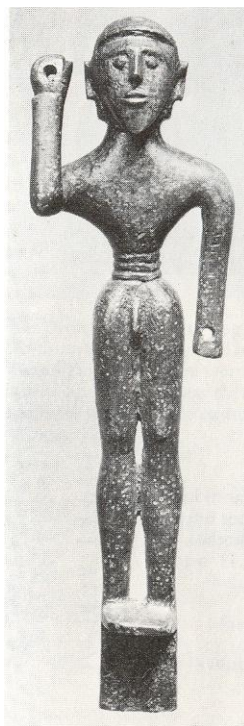
Χάλκινο ειδώλιο αλόγου. 800-700 π.Χ.



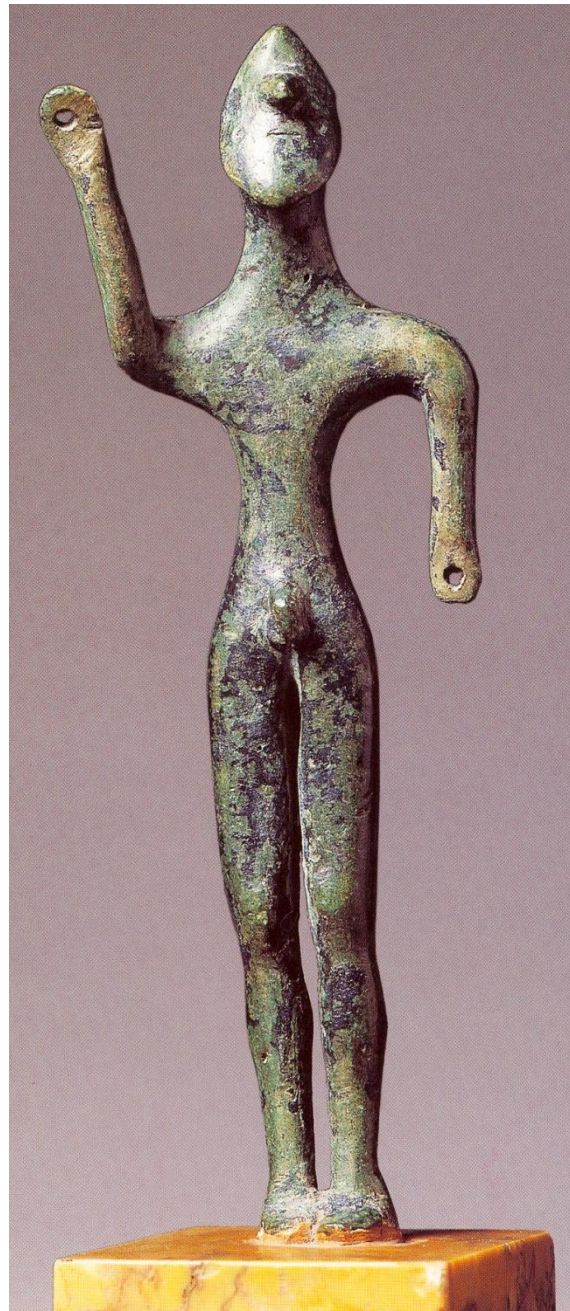
Πήλινο ειδώλιο «κενταύρου» από  
το Λευκαντί  
περ. 900 π.Χ.







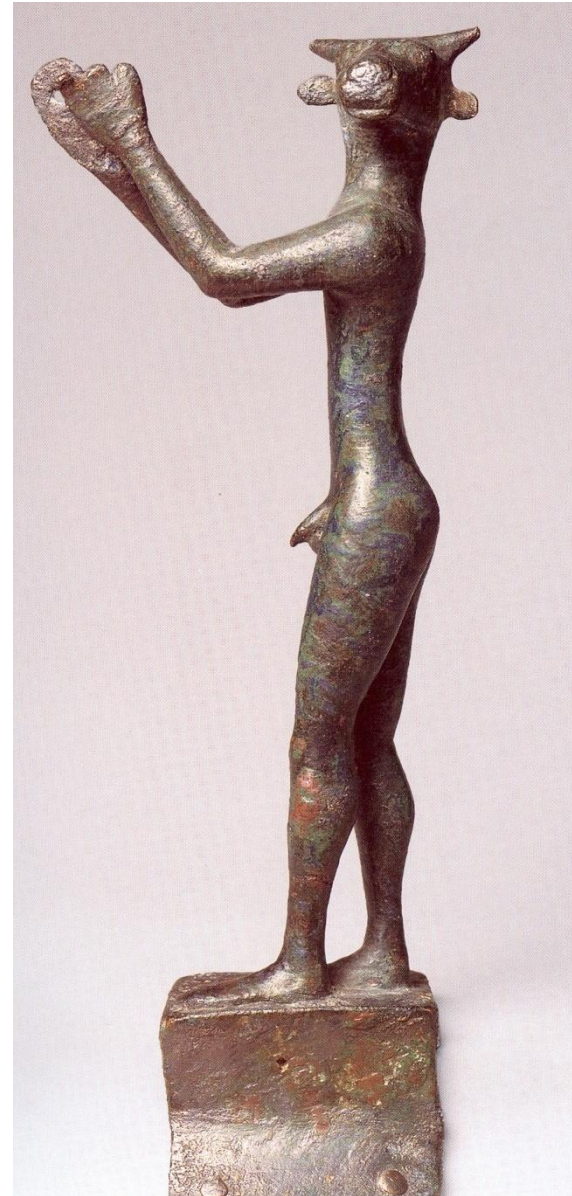
Χάλκινο ειδώλιο πολεμιστή από  
την Ολυμπία  
περ. 750 π.Χ.



Χάλκινο ειδώλιο πολεμιστή από  
την Ολυμπία  
8ος αι. π.Χ.

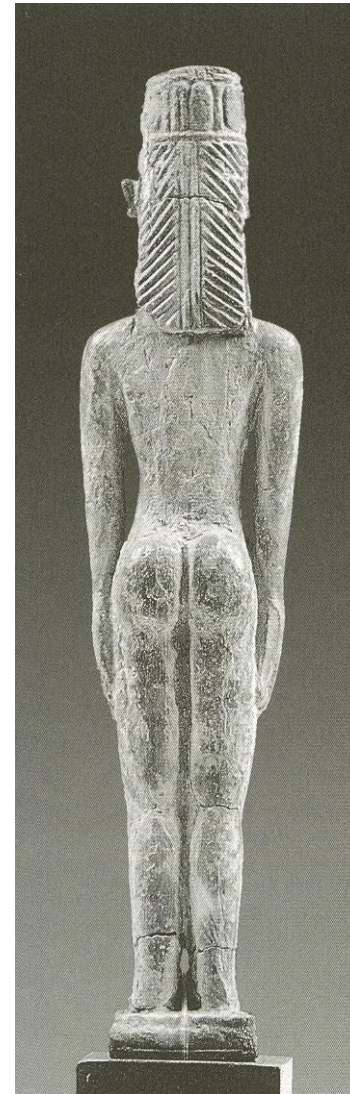


Χάλκινο ειδώλιο «μινωταύρου»  
περ. 700 π.Χ.

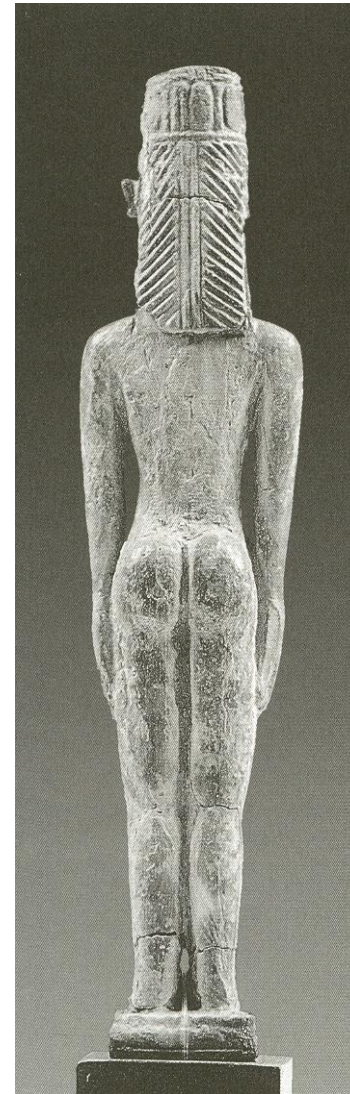
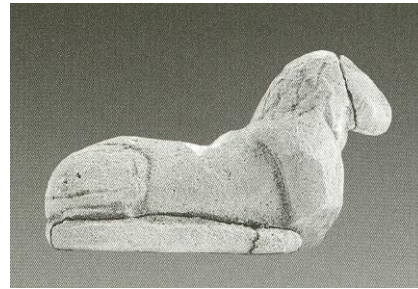




Χάλκινα ειδώλια ιππαρίων  
περ. 800-700 π.Χ.



Ελεφαντοστέινο ειδώλιο γυναικείας μορφής  
από τον Κεραμεικό της Αθήνας. περ. 730 π.Χ.



Ελεφαντοστέινο ειδώλιο γυναικείας μορφής  
από τον Κεραμεικό της Αθήνας. περ. 730 π.Χ.

Η αρχαιολογία  
των ομηρικών επών



# Η αρχαιολογία των ομηρικών επών

- Ιστορική βάση (πλέγμα μύθων, μεταγενέστερων προσθηκών, και λογοτεχνικών σχημάτων).
- *Ιλιάδα* και *Οδύσσεια*: γεγονότα που υποτίθεται συνέβησαν κατά την ΥΕ περίοδο (1300-1200 π.Χ.) ενώ περιγράφουν την ελληνική κοινωνία κατά την ΠΕΣ, και κυρίως ύστερο 9ο - πρώιμο 8ο αι. π.Χ.
- Οι μακρινές αναμνήσεις της εποχής του Χαλκού συμφύρονται έτσι με πιο πρόσφατα πολιτικά και πολιτισμικά στοιχεία που και αυτά επιβιώνουν, συχνά αλλοιωμένα, έως την στιγμή κατά την οποία συντίθενται τα έπη.

# Η αρχαιολογία των ομηρικών επών

- Παρουσία υλικών καταλοίπων

# Η αρχαιολογία των ομηρικών επών

- Παρουσία υλικών καταλοίπων





# Η αρχαιολογία των ομηρικών επών

- Παρουσία υλικών καταλοίπων
- Τυχαίες ανακαλύψεις

# Η αρχαιολογία των ομηρικών επών

- Παρουσία υλικών καταλοίπων
- Τυχαίες ανακαλύψεις
- Κειμήλια (σκήπτρα, άργυρόηλα ξίφη κλπ)

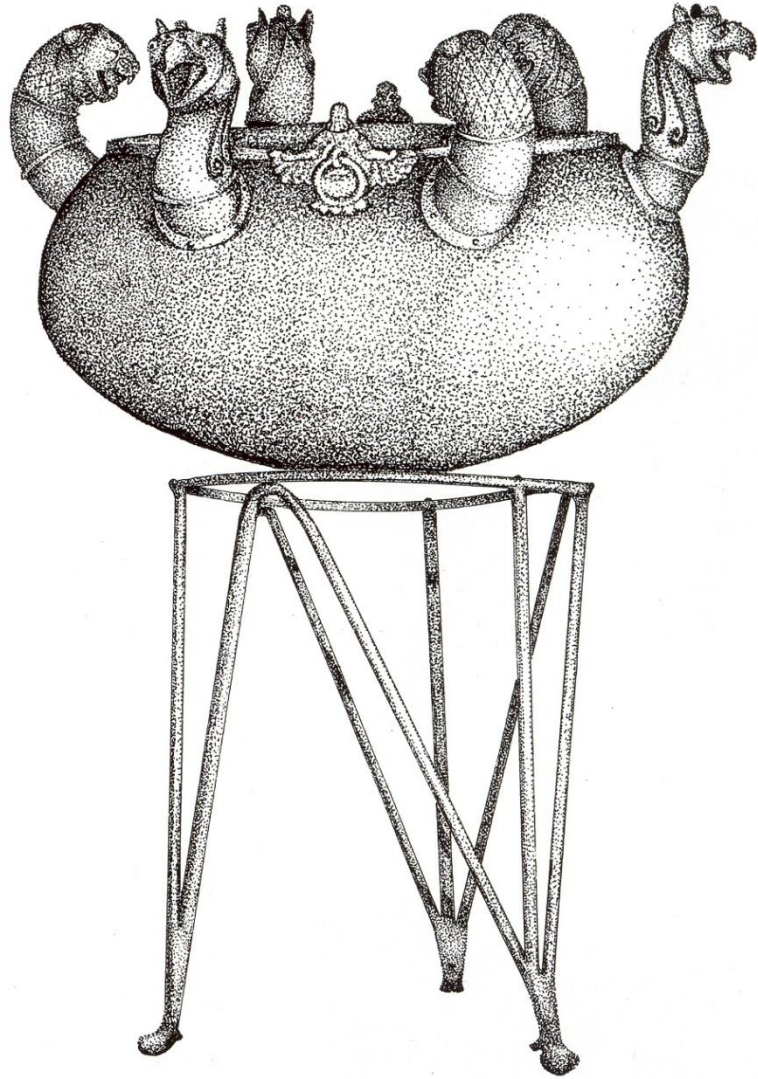


# Ομηρικοί «αναχρονισμοί»

- Ενώ οι ομηρικοί ήρωες φέρουν χάλκινα όπλα, ο σίδηρος και η κατεργασία του είναι γνωστός στα έπη

# Ομηρικοί «αναχρονισμοί»

- Ενώ οι ομηρικοί ήρωες φέρουν χάλκινα όπλα, ο σίδηρος και η κατεργασία του είναι γνωστός στα έπη
- Μεταλλικοί τριποδικοί λέβητες αναφέρονται στα έπη ένα πολύτιμο δώρο, κάτι που φαίνεται να αντανακλά την χρήση τους κατά τον 9ο και 8ο αι. π.Χ.

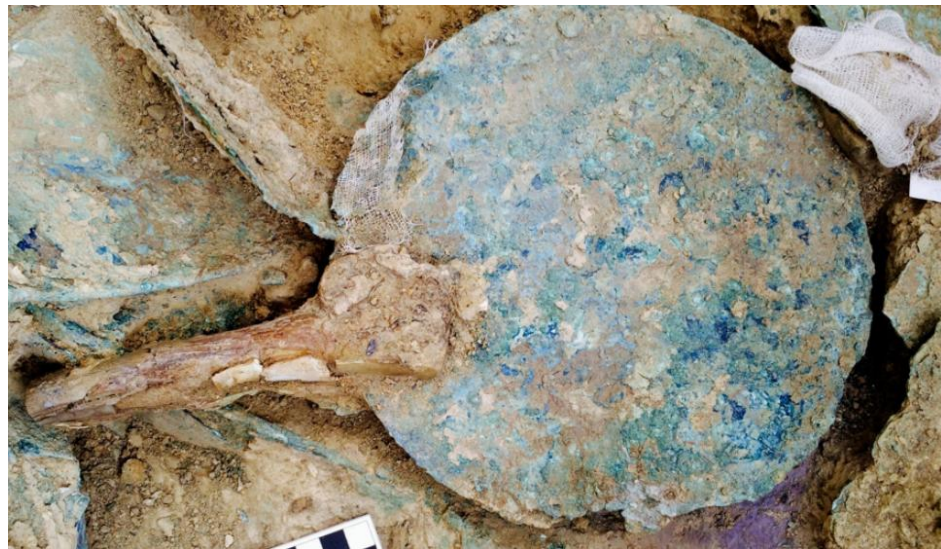


# Ομηρικοί «αναχρονισμοί»

- Ενώ οι ομηρικοί ήρωες φέρουν χάλκινα όπλα, ο σίδηρος και η κατεργασία του είναι γνωστός στα έπη
- Μεταλλικοί τριποδικοί λέβητες αναφέρονται στα έπη ένα πολύτιμο δώρο, κάτι που φαίνεται να αντανακλά την χρήση τους κατά τον 9ο και 8ο αι. π.Χ.
- Ταφικά έθιμα: αν και η καύση των νεκρών δεν ήταν άγνωστη κατά την ΥΕΧ, οι ομηρικές ταφές θυμίζουν περισσότερο αρχαιολογικά ευρήματα από την ΠΕΣ.
- Λατρεία: οι λατρευτικές συνήθειες Αχαιών και Τρώων στα έπη θυμίζουν τα όσα γνωρίζουμε από την αρχαιολογία των «Σκοτεινών Χρόνων».



Πύλος, «Τάφος Πολεμιστή». Περ. 1450 π.Χ.

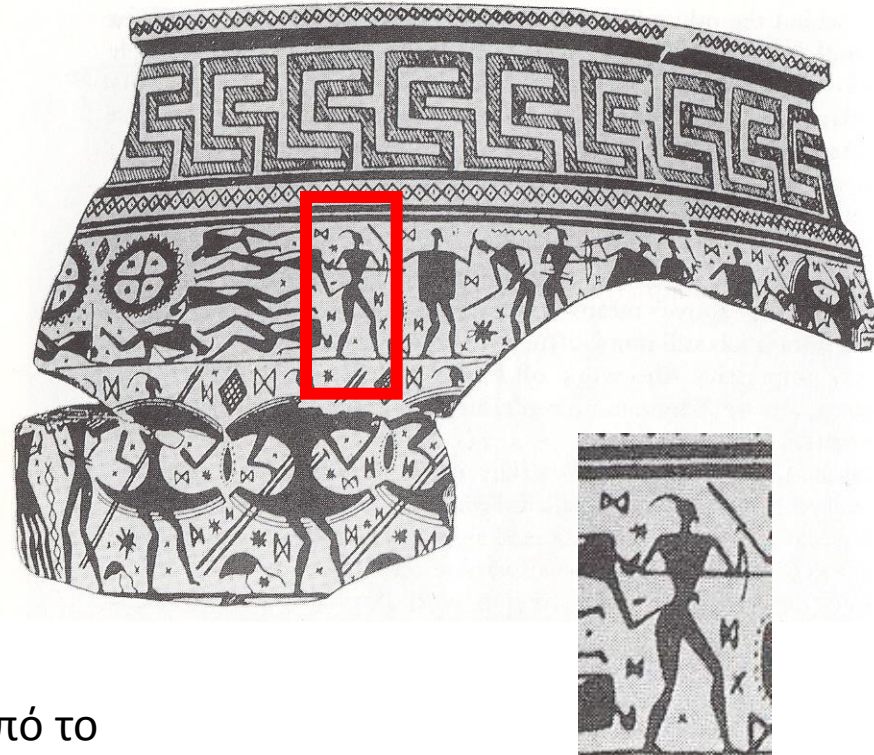
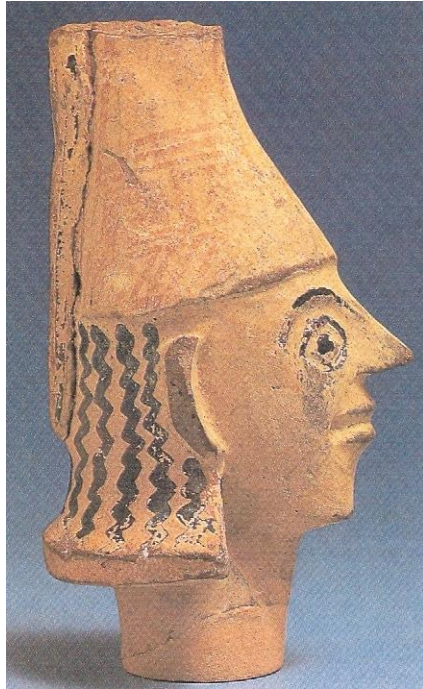




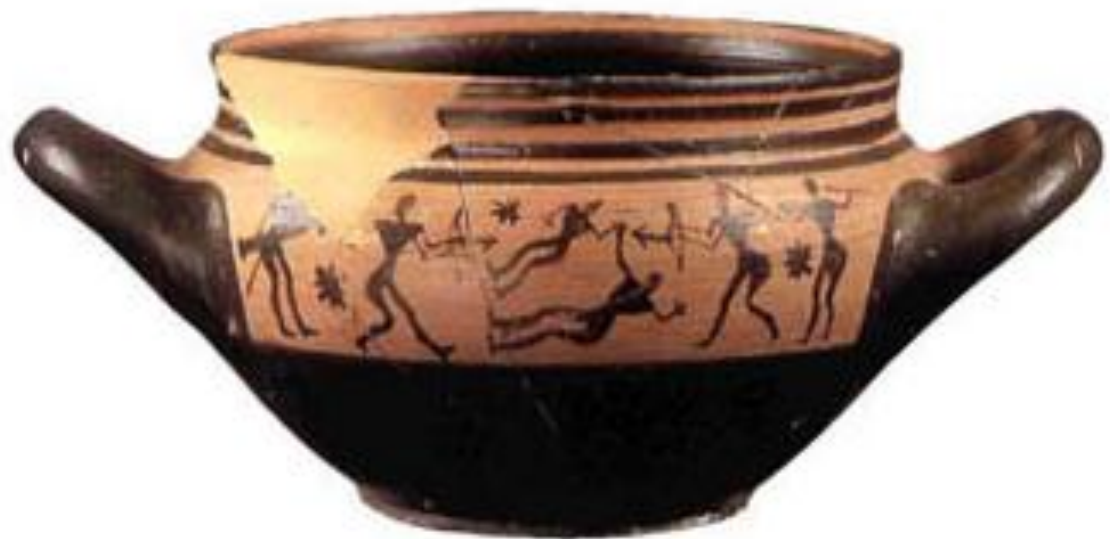








Πήλινη κεφαλή πολεμιστή από το  
Αμύκλαιο στη Λακωνία  
περ. 700 π.Χ.





Χάλκινο ειδώλιο πολεμιστή από  
την Καρδίτσα  
περ. 700 π.Χ.



Γεωμετρικός σκύφος.  
8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.



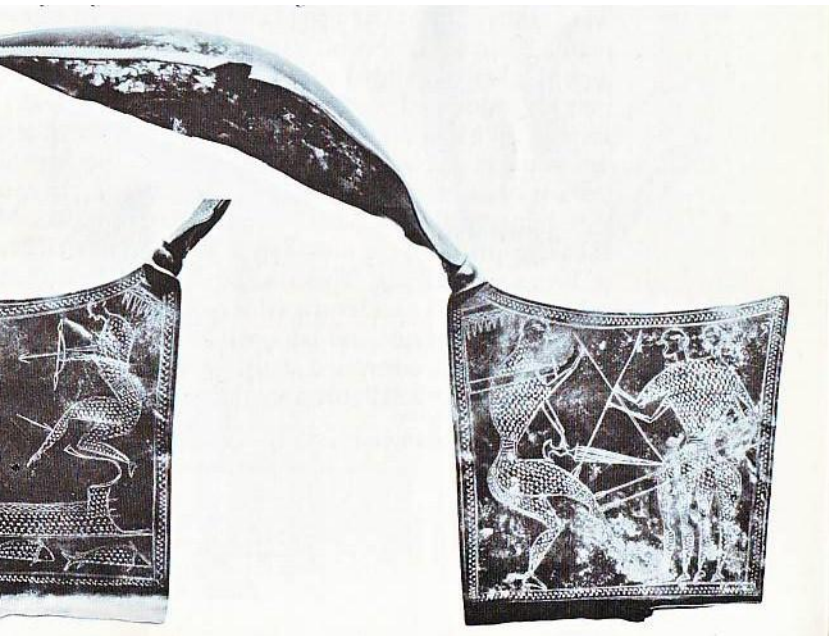


Χρυσές πόρπες. 8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.





Χάλκινη πόρπη. 8<sup>ος</sup>-7<sup>ος</sup> αι. π.Χ.





Λιθινή σφραγίδα.  
8<sup>ος</sup> αι. π.Χ.

